

Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia 1. oktober 2013 Nyhedsbrev nr. 44

Oktober er - eller burde være - en tid af overflod. Enhver kan give sig af med at fange makreller fra Syrekajen, at finde spiselige svampe i kommunens skove og at finde bær, der kan sætte krydderi på en Brøndum snaps. Og der er endnu så mange insekter, at det er umagen værd for edderkopperne at sætte deres fangstnet op. Det ses en fugtig morgen på Fælleden.

Husk at sende nyhedsbrevet videre til venner og bekendte. Fortæl at det er gratis, og at man ikke behøver være medlem af DN. At vi håber, man bliver det, er en anden sag.

Årsmøde i Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia

Tirsdag den 29. oktober kl. 19:00 på Restaurant Oven Vande.

Efter formandens beretning og valg til bestyrelsen kommer Fredericia Kommunes naturvejleder, Bjarne Christensen, og fortæller om, hvordan han som naturvejleder arbejder med formidling af viden om naturen til børnene i Fredericia.

Foreningen er vært ved et mindre traktement.

Alle er velkomne.

Kompetente fiskere på Syrekajen

Tro ikke, at damerne var medbragt for at hygge og servere kaffe. De var kompetente fiskere (fotografen brillerede ikke, men fangede dog den længst til højre). En herlig septemberdag på Syrekajen.

Vi må have sagt til Fredericia C, at de har et fantastisk salgsargument: "Kun et stenkast til et af landets bedste fangststeder for makrel og hornfisk!" Så er det sagt på ejendomsmægler-sprog.

Middelfart havn er bedst til hornfisk om foråret, når de invaderer vores vande for at yngle. Syrekajen er suveræn om efteråret, når de skal retur til deres vinterkvarter i Atlanterhavet.

Og endelig - efter mange år - er makrelbestanden kommet så meget på fode, at vi igen ser de skønne fisk i Lillebælt. Syrekajen er stedet - her er de at fange fra juli til ind i oktober.

Norske fiskere fandt i 70-erne makrellernes vinterkvarter ud for Norges vestkyst. Og de fangede en stime ad gangen - de år var der sikkert mange makreller i tomat i supermarkederne, men ingen i vores indre farvande. Kvoterne må have været til gavn, for nu ser vi igen makrellerne gå ind i Kattegat om sommeren.

Det drejer sig altså om fisk, der kommer ind fra Atlanten. Derimod er bestanden af fisk hjemmehørende i Lillebælt ringe. Og fiskeri med bundtrawl er en af grundene.

Tag med ud for at blive klogere på svampe - det er søndag den 6. oktober

Her ser du nogle af turleder Bo Levesens svampefund. Til venstre øverst: Gul Bævresvamp; og under den: Almindelig Bævretop; i midten: Stor Kamfluesvamp; til højre øverst: pindsvine-støvbald; og under den: Brunstokket Rørhat.

Vi kigger efter mangfoldighed - det er ikke i første række en tur, der går ud på at samle spisesvampe. Men dem, vi møder, kan du selvfølgelig tage.

Blandt de ting, turleder Bo Levesen vil vise er, hvordan mykorrhiza (symbiose mellem svamp og plante), ser ud og fungerer. Det er et af naturens meget fine samarbejder. Man kan se, hvor svampens hyfer og roden fra fx et træ mødes.

Vi mødes på P-pladsen på Trelde Næs kl. 10. Turen slutter kl. ca. 12.30

Ingen tilmelding.

Treldeskovene rummer enestående muligheder for svampeopdagelser

Alt tyder på, at der "altid" har været skov på Trelde Næs - arkæologerne har ikke fundet spor efter større landbrug eller bebyggelser. Og så er betingelserne der for sjældne svampe - svampe der forudsætter skov i mange hundrede år.

Svampe-entusiaster melder deres fund ind til www.svampeatlas.dk (<http://www.svampeatlas.dk>). Bo Levesen har lavet et udtræk af dette atlas, som viser svampe fundet i Treldeskovene. [Her kan du se udtrækket \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?\)](#)

[File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2013%2f201310%2fUdtraek+svampeatlas+Trelde+Naes.xls\)](#)

Du kan se, om den enkelte svamp er sjælden - ordforklaring:

EX (Extinct) = Forsvundet

CR (critically endangered) = Kritisk truet

EN (Endangered) = Moderat truet

VU (Vulnerable) = Sårbar

NT (Near threatened) = Næsten truet

LC (Least concerned) = Ikke truet

DD / NE (Data deficient / Not evaluated) = Utilstrækkelige data/ikke mulig/ikke bedømt.

Læg mærke til, at der står BL en del gange i kolonnen med findere! Nu har du chancen for at få dit navn på listen. Bo Levesen kan bedømme dine fund på stedet den 6.10.

Når du bliver træt af dine akvariefisk, sumpskildpadder (og kvælerslanger), så slå dem ihjel!

Uvidenhed eller ulyst til at gøre det rigtige er en stigende risiko for det vilde dyre- og planteliv over alt i verden. Den tidligere guldfiske-ejer mente måske, at han var et godt menneske, da han gav guldfiskene deres frihed og satte dem ud i en dam på Trelde Næs. Eller også var han bare en slapsvans, der ikke kunne tage sig sammen til at tage livet af kræene!

Ja, du kunne også give kæledyrene væk under nærmere betingelser: "Hvis du også bliver træt af dem, må du ikke sætte dem ud i naturen!"

Hvis du sætter din 2 meter lange kvælerslange ud i skoven, kan den måske nå at lave noget ravage, inden klimaet gør det af med den. Men i Florida er det et alvorligt problem, for her kan de yngle - de bliver 7 meter lange og er til fare for dyrelivet og endog for mennesker.

Alt i Amerika er så stort. Vi lever under mere beskedne forhold. Men også hos os gør fremmede, udsatte dyr skade om ikke på mennesker så på vores dyreliv. Vi har tidligere i år fortalt om den dam, hvori der er udsat guldfisk, og hvor der før var stor vandsalamander - en truet art. Guldfisk og andre fisk æder salamanderlarver og også haletudser. Begge padder, som får dårligere og dårligere forhold i Danmark.

Fredericia Kommune har for nylig konstateret, at en grundejer uden tilladelse har udgravet en dam. Kommunen vil af en eller anden grund lade nåde gå for ret. Vi var ikke helt så overbærende, da vi hørte, at ejeren havde udsat skildpadder og karper. Vi har forlangt skildpadderne fjernet - de er en trussel mod vores padder. Det er karperne også, men de kan være svære at fjerne, hvis de har ynglet.

Havde ejeren af dammen søgt kommunen om at få lov at grave dammen ud, ville han have fået at vide, at han ikke måtte udsætte fugle eller fisk. Specielt ænder skider en dam til, og specielt alle fisk af karpefamilien hvirvler bundslam og dermed næringsstoffer op i vandet. Begge dele giver en sø fuld af alger, hvor der ikke kan trives ret meget liv, og slet ikke de mange spændende vandinsekter eller frøer og salamandre. Dødtrist dam og med tiden stinkende.

Og nu er der kommet en ny fare for livet i vores søer og vandløb - fisken båndgrundling. Udsat af akvarieejere. Læs om den [her \(http://ing.dk/artikel/haveprydfisk-truer-livet-i-danske-vandloeb-159836\)](http://ing.dk/artikel/haveprydfisk-truer-livet-i-danske-vandloeb-159836).

Viagras forgænger vokser ved kommunens strande

Strand-Mandstro siges at have visse, eftertragtede egenskaber, og inden du får for gode ideer: Planten er rødlistet og altså truet, så du bør lade den vokse i fred.

Nu, hvor medicinalproducenten Pfizers patent er udløbet, og prisen på Viagra og konkurrerende produkter er faldet dramatisk, tør vi godt fortælle, at Strand-Mandstro vokser ved flere af vores strande.

Planten mentes i ældre tid at kunne fremme mandens frugtbarhed og potens - i ældre dansk kaldtes den også "Mands-hielp". Det kan være ud fra "signaturlæren" - den kraftige pælerod kunne minde om en penis. I ældre tid kunne man købe roden på apoteket (vistnok importerede rødder af Bjerg-Mandstro).

Desværre er Mandstro ved at være sjælden, idet den overskygges og fortrænges af den invasive art, rynket rose, der breder sig over alt ved vores strande. Vi vil foreslå kommunen at gøre en indsats for at beskytte vores lille bestand af Mandstro. Det er så meget desto mere påtrængende, som det vigtige spildevandsprojekt har gjort det nødvendigt at lægge køreplader ud på store strandarealer ved Østerstrand. Mon Mandstro har potens nok til at klare det!

Findes der elegantere fugle?

Overskriften går på ternerne under et - fuglene på fotoet er splitterner. De to på den orange bøjle med sorte kalotter er fotograferet sidste år i maj - i sommerdragt. De øvrige er i vinterdragt, set midt i sidste måned. Alle fotos er fra Lillebælt.

Om ikke så længe drager ternerne mod syd - splitternerne overvinter ved Atlanterhavet ud for det nordlige Afrika og ved Middelhavet. Havternen skal meget længere - man regner med, at den er den fugleart, der trækker længst. Mellem ynglepladserne på den nordlige halvkugle og havene ved Sydafrika og Antarktis.

Foruden de nævnte yngler også dværgterne, fjordterne og sortterne regelmæssigt her i landet. Vi har vist kun et enkelt par af sandternen i år - de har ynglet på en ø i Filsø. Og de dykker ikke efter fisk som de andre tern. De fanger insekter i luften, firben, mus og andre smådyr på jorden og også fisk, som de tager i overfladen.

Hvad blev der af de sorte eger, der blev sat ud på Langeland?

I november 2012 fortalte vi om de sorte eger, der blev sat ud på Langeland med det formål at bevare en gammel dansk egerrace. Måske har du spekuleret på, hvordan det er gået dem.

Her har du det korte svar: Faktisk udmærket - der er født tre unger. Og du kan få et mere udtømmende svar [her](#).

Vådområdeprojektet opstrøms Rands Fjord

Vi fortalte i vores nyhedsbrev fra februar 2013 om et måske kommende fugle-eldorado, og vi har spurgt Naturstyrelsen, hvordan tingene skrider frem. Her er svaret:

"Lige nu er vi i gang med den tekniske og ejendomsmæssige forundersøgelse, dvs. at en landinspektør besøger alle lodsejerne og drøfter deres ønsker og forventninger med dem. Den runde forventes færdig omkring første november. Først der har vi et projektforslag.

Næste skridt er at beslutte, om projektet kan realiseres. Det skal fjerne mindst 113 kg N/ha og må derudover ikke skade naturen eller bevirke forøget risiko for fosforudledning i Rands Fjord/Vejle Fjord.

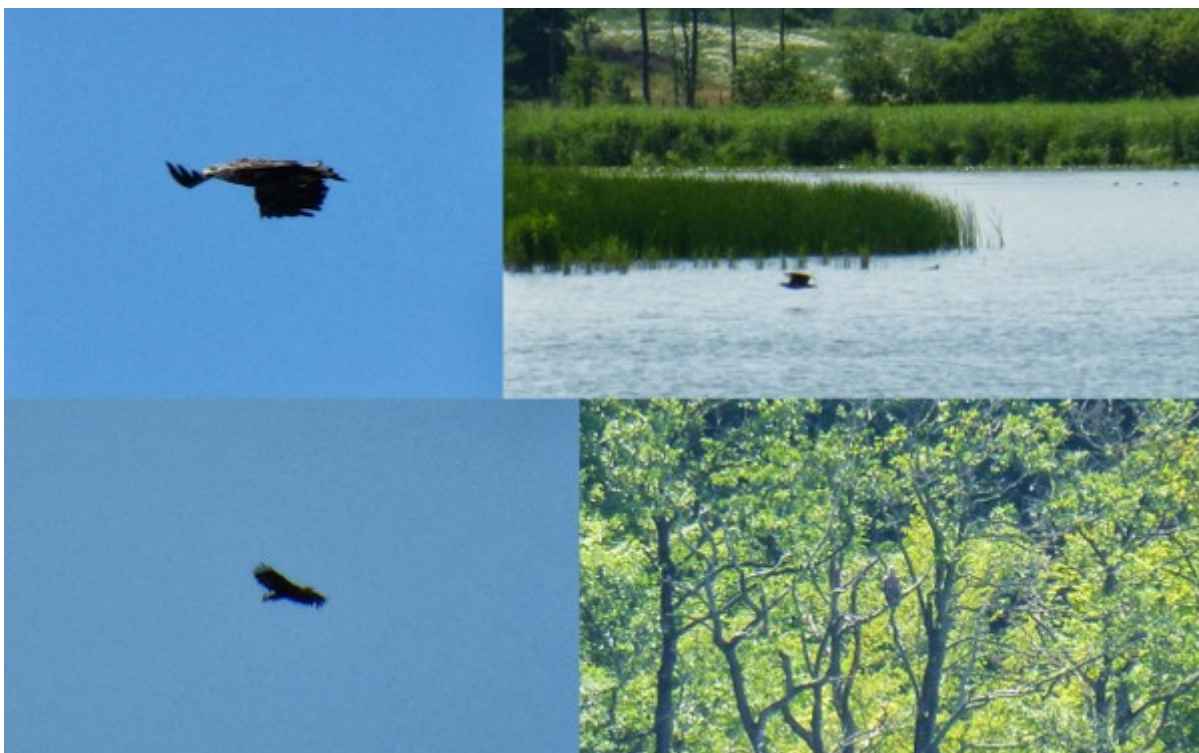
Hvis projektet er realiserbart, søger NST penge hertil senest 1. december. Hvis vi får penge til realisering skal der laves aftaler med lodsejere og evt. jordfordeling i løbet af 2014.

Hele projektet skal efter de nuværende tidsplaner være afsluttet i 2015."

Fra vores læsere

Peder Thomsen har sendt os dette foto taget i august ved Gudsø Vig. Han fortæller, at der var mindst 24 unger af Toppet Skallesluger, der svømmede i en lang række, og at der kun var en enkelt voksen fugl at se. Og han vil gerne vide, om arten har en pasningsordning, idet han ikke formoder, at det er muligt med så store kuld. Hvem har en kommentar?

Jan Sønderby fortæller, at han og familien ville prøve, om de kunne se havørnene ved Rands Fjord. Og det kan nok være, at det lykkedes! Heldigvis ser det ud til, at havørne parret stadig holder sammen. Til foråret burde de være gamle nok til at få unger. Store oplevelser venter!

Børge Stavenso fortæller om en tårnfalke rede med fire unger, hvoraf én omkom. Her er en af ungerne. Var det ikke en idé at lade sig inspirere: Sæt en tårnfalke kasse op, hvis du bor ud til et åbent terræn med kort græs - golfbanen, Fælleden, Snoghøjgårdparken eller et hvilket som helst andet område, der afgræsses af dyr. Se her hvordan (http://www.dof.dk/sider/index.php?option=com_content&task=view&id=63)

Er der emner, du synes, vi skal skrive om?

Så send os en mail - fredericia@dn.dk - eller ring til Karsten Enggaard eller Ole Klottrup

Tilmelding til DN Fredericias nyhedsbrev kan ske [her](#)
Her kan du også se de tidligere nyhedsbreve.

Mange hilsener Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia

Karsten Enggaard, formand – tlf. 7594 3166

Ole Klottrup, næstformand – tlf. 7593 1717

e-mailadresse: fredericia@dn.dk

Hjemmeside: www.dn.dk/fredericia

Meld dig ind i DN på www.dn.dk

> [Følg DN på Facebook \(http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439\)](http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439)

> [Følg DN Fredericia på Facebook \(http://www.facebook.com/DanmarksNaturfredningsforening#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening-i-Fredericia/494461143950297?fref=ts\)](http://www.facebook.com/DanmarksNaturfredningsforening#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening-i-Fredericia/494461143950297?fref=ts)

Gå ind på vores hjemmeside www.dn.dk/fredericia og se mere om, hvad vi arbejder med her i kommunen. DN's overordnede hjemmeside finder du her www.dn.dk.

Og er du i tvivl om noget, så ring til Karsten Enggaard på 7594 3166.

Skaf et medlem og få en gave

Hjælp din forening ved at finde et nyt DN-medlem. For hvert nyt medlem du skaffer, kan du vælge en gave. Du deltager også i lodtrækningen om en overnatning for to på et Scandic Hotel.

Læs mere på [DN's hjemmeside](http://www.dn.dk/fredericia)

> [Afmeld nyhedsbrevet her](#) > [Følg DN på Facebook \(http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-](http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439)

[Naturfredningsforening/38507331439\)](http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439)

